

GEMEENTE(N) AAN HET ROER

*Advies voor een aanvallende bestuurlijke benadering
van de waterplantenproblematiek*

door Sicko Heldoorn

Colofon

Samenstelling

S. Heldoorn

Beeldmateriaal en vormgeving

L. Mercx

Gemeente Huizen, 31 oktober 2019

Advies voor een aanvallende bestuurlijke benadering van de waterplantenproblematiek in het Gooimeer

Deel 1: De problematiek

1.1 Inleiding

Als watersporter en betrokken bij de beroepszeilchartervaart was het mij bekend dat er in het Marker- en IJmeer en de Randmeren sprake was van hinderlijke overlast door waterplanten. De situatie rondom Hoorn was aanvankelijk het meest in het (watersport) nieuws. Maar al jaren was bekend dat watersporters in het gehele Marker- en IJmeer en de Randmeren ook grote hinder van het fonteinkruid ondervinden.

Toen ik in maart 2018 waarnemend burgemeester van Huizen werd en daar kwam wonen en varen, schrok ik toch nog van de reacties van watersporters en inwoners over de ellende van het fonteinkruid, waarvan al sinds 2012 een explosieve toename plaatsvindt.

Eind mei van dat jaar kwamen wij buiten de geul met onze sloep vast te zitten in het fonteinkruid. Dan ervaar je zelf hoe vervelend en onveilig dat is. Gedurende het hele seizoen worden je vaarmogelijkheden enorm beperkt. Het verbaasde dan ook niet meer dat in de reacties en discussie over onze Kustvisie de problematiek van de waterplanten in het Gooimeer als grote, zo niet grootste belemmering voor de ontwikkeling van het Gooimeer en Huizen werd gezien.

Graag voldoe ik aan het verzoek van het college van B&W van Huizen om de mogelijkheden en het draagvlak voor een pilot met een structurele oplossing en verdieping voor onze kust te verkennen.

Daarvoor is veel informatie verzameld die u (deels) in de bijlage vindt.

Achtergrondinformatie, zoals onder meer:

- Het rapport van Reinier Steensma "*Te verwachten overlast waterplanten IJsselmeergebied*", dat de waterplantenproblematiek inzichtelijk beschrijft.
- Het "*regionaal aanbod waterplanten zuidelijk IJsselmeergebied*" dat de provincie Noord-Holland in maart 2018 namens de regio heeft gedaan aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.
- Samenwerkingsovereenkomst waterplanten in het zuidelijk IJsselmeergebied tussen minister, provincies, gemeenten, en de dagelijks besturen van de Coöperatie Gastvrije Randmeren, Watersportverbond, HISWA, Sportvisserij Nederland, Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk en Toerzeilers.
- Presentatie "*Maaien waterplanten Gooimeer*" door voorzitter Kees Kooijman van de "stichting Maaien Waterplanten Gooimeer, waterplanten randmeren" op 23 september 2019 in Volendam.

- Waterplanten Gooi- en Eemmeer in Huizen en Blaricum, maaien en verdiepen, door Rink Jan Slotema, namens watersportverenigingen en de surfclub in Huizen en de stichting Huizer Botters, 9 maart 2018
- Verslagen, (nieuws)brieven, plannen, mededelingen, onderzoeken, overeenkomsten enz. enz.

Er is nog veel meer informatie. Het is door de vele informatie, betrokken organisaties, samenwerkingen en initiatieven soms lastig om te doorgronden wie nu wat aan de problematiek doet. En, wat het perspectief is voor een mogelijke oplossing voor ons deel van het Gooimeer dat in de gemeenten Blaricum, Huizen en Gooise Meren ligt, oostelijk van de hoofdvaargeul. Een overzicht van de relevante documenten vindt u in *bijlage 1*.

Van de gesprekken die ik gevoerd heb, vindt u een overzicht in *bijlage 2*.

Alle benaderde instanties en personen waren graag bereid om mij te informeren. Alleen de vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat en het ministerie van Infrastructuur en Water in de ambtelijk werkgroep waterplanten zuidelijk IJsselmeergebied niet. Zij verwezen mij naar de Provincie.

Door alle informatie en gesprekken is mij duidelijk dat de meeste overheden en vele organisaties landelijk, regionaal en lokaal, zich enorm inspannen en willen inzetten. Iedereen waardeert de sterk verbeterde waterkwaliteit (dat is het goede nieuws). Wel veroorzaakt deze (mede) de explosieve ontwikkeling van fonteinkruid, hetgeen een lange termijn probleem lijkt te zijn.

→ Er is echter geen zicht op één oplossing. De toekomst zal liggen in een combinatie van intensief en creatief maaibeleid én verdiepen. Van creëren van recreatiemogelijkheden én compenseren van natuur.

Wat ik wil bepleiten is een sterkere betrokkenheid van het lokaal bestuur, de lokale politiek en al die lokaal betrokken organisaties en inwoners bij de zoektocht en het leveren van inspanningen voor een beter bevaarbaar Gooimeer.

Ik wil graag alle bestuurlijk en ambtelijk betrokkenen, organisaties en personen die bereid waren mij (uitvoerig) te informeren bedanken. Vanuit de gemeente Huizen werd ik inhoudelijk (intensief) ondersteund door beleidsmedewerker recreatie, Lizzy Mercx. Al het enthousiasme en vele werk van Lizzy en mij hadden waarschijnlijk niet tot resultaat geleid als plv. algemeen directeur Johan Clossen ons niet als “procesregisseur” had bijgestaan. Bestuurssecretaresse Anita Müller hielp ons organisatorisch en administratief.

Deze rapportage gaat over **maaien en verdiepen, bestuurlijke organisatie** en eindigt met het **advies voor een aanvalsplan**.

1.2 Maaien en verdiepen

Maaien

Het Gooimeer zou volstrekt onbevaarbaar zijn geworden als niet vanaf 2014 beroepsvissers waterplanten maaiden. In 2012 sloegen watersportorganisaties alarm bij gemeenten en Rijkswaterstaat over de enorm toegenomen overlast van waterplanten. Rijkswaterstaat heeft daarna in 2014 €150.000,- beschikbaar gesteld voor de driejarige pilot voor het maaien van waterplanten in de Randmeren. In opdracht van de Coöperatie Gastvrije Randmeren heeft de Stichting Maaien Waterplanten Randmeren (MWR) met de inzet van beroepsvissers tot eind 2016 waterplanten gemaaid. In 2017 moesten de gemeenten en provincies in de Randmeren de kosten van het maaien overnemen.

De stichting Maaien Waterplanten Randmeren is opgericht door de HISWA en het Watersportverbond. Het bestuur wordt gevormd door vertegenwoordigers van jachthavens, watersportverenigingen en zeilscholen.

Zij maken in samenspraak met de gebruikers in het Gooimeer

- een maaiplan.
- contracteren maaiers
- verrichten controle
- doen jaarlijks verslag van de resultaten

De opdrachtgever is de Coöperatie Gastvrije Randmeren, waarin 16 gemeenten deelnemen. Zij regelen de financiën en vergunningen. Het maaibudget, dat in 2019, ca. € 250.000 bedroeg, wordt gevormd door reguliere en extra bijdragen van gemeenten en provincies.

Vergunning voor maaien wordt verleend door de Provincie die daarbij gehouden is aan de “Handreiking waterplanten maaibeheer” van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

In de praktijk wordt deze handreiking als te beperkend ervaren, zowel wat betreft de diepte (60 cm boven de bodemoppervlakte) en de te maaien oppervlakte (10%) als het aanvangstijdstip (1 juni) en de frequentie (1x).

Coöperatie en stichting willen de gebruikers zoveel mogelijk betrekken bij hun werk. Zij weten het meest van de lokale situatie. Hun wensen en ervaringen wil men graag gebruiken.

Toch vindt een groep Recreatieondernemers Randmeren, rondom Spakenburg, de kwaliteit van het maaien onvoldoende. Zij zijn ook van mening dat er meer ruimte in de vergunningverlening moet worden geboden. Zij stellen voor om het maaibeheer in het Eemmeer zelf uit te voeren en hebben daartoe door Royal HaskoningDHV een voorstel voor een pilot laten opstellen. Met overheden en bevoegde gezagen zou men hierover graag tot overeenstemming willen komen. Met de ervaringen en het onderzoek van deze pilot hoopt men ook voor de rest van de Randmeren perspectief te kunnen bieden.

De app en website Waterplantmelder zijn in 2018 gelanceerd op initiatief van de provincies Noord-Holland, Flevoland en Rijkswaterstaat. Met behulp van deze app kan beter worden vastgesteld waar waterplanten overlast veroorzaken. Watersporters melden dat via hun mobiel met een foto, waardoor de exacte gps-locatie van de overlastgevende planten bekend en geregistreerd wordt. Toekomstige maatregelen om waterplantenoverlast tegen te gaan kunnen effectiever worden ingezet. Daarnaast krijgen watersporters informatie over de gebieden die al gemaaid zijn.

De stichting Maaien Waterplanten Gooimeer heeft inmiddels veel ervaring en mede door meldingen van gebruikers, intensieve monitoring en luchtopnamen veel kennis van de waterplantenproblematiek opgebouwd. Zij vinden de situatie in het Gooimeer alarmerend. Ten opzichte van 2012 laat de waterplantenkartering 2018 een sterke toename van dichtbegroeide fonteinkruidevelden zien. In het seizoen 2019 is die situatie verder verslechterd. Op (middel)lange termijn vinden zij verdiepen de enige duurzame oplossing.

Ten behoeve van het maaien dat nu noodzakelijk is en ook deels zal blijven adviseren zij aanpassing van de handreiking maaien.

Gewenste aanpassingen:

- eerder dan 1 juni maaien
- vergroten van het te maaien oppervlak (externe bedekking) van 10% naar 20%
- in gebieden zonder kranswier tot 10 cm boven de waterbodem maaien
- vaker dan 1 x maaien structureel toestaan

Daarnaast wil men graag **experimenteren** met:

- bodemberoeren (harken)
- knelpunten 3 x maaien
- stimulering kranswieren

Men wil de techniek van het maaien innoveren en optimaliseren. Daarnaast heeft in het Wolderwijd en het Veluwemeer het bodembedekkende kranswier het fonteinkruid verdrongen. Niet alle grondsoorten lenen zich daarvoor, maar men wil hier wel verder mee experimenteren.

Om experimenten met vegen/harken en vaker maaien mogelijk te maken vragen een zogeheten “passende beoordeling” van de Handreiking, die de Coöperatie voor 2020 laat opstellen.

In het Regionaal Aanbod dat de provincie Noord-Holland namens provincies, gemeenten, watersport- en natuurorganisaties heeft gedaan, is aangegeven dat de regio meer dan 2,4 miljoen bijdraagt in de periode 2018 - 2022. Inmiddels is door de vraag naar extra en meer maaien deze bijdrage opgelopen.

Het ministerie van IenM is niet bereid om meer bij te dragen dan de in 2014 verstrekte subsidie voor de driejarige maaipilot en de uitvoering van de recreatiebetonning. Men acht zich alleen verantwoordelijk voor het veilig bevaarbaar houden van de vaargeulen voor de beroepsvaart. Dat is een aanvechtbaar standpunt.

De omvang en consequenties van de waterplanten problematiek zijn zo groot dat het Rijk zich bij de overheden zou moeten scharen die naar oplossingen zoeken.

Verdiepen

Alle betrokken partijen zijn het er over eens dat verdiepen de meest optimale oplossing voor de waterplantenproblematiek is.

In de Samenwerkingsovereenkomst Waterplanten in het zuidelijk IJsselmeergebied ziet men “Het als een gezamenlijke opdracht om voor de langere termijn een concreet plan te ontwikkelen, waarbij de balans tussen natuur en waterrecreatie geborgd is. Vertrekpunt is te komen tot een plan voor het (op specifieke plekken) verdiepen van de bodem en de benodigde financiering hiervoor te zoeken”. En partijen gaan zich inspannen om meekoppelkansen (realisatiemogelijkheden inclusief financiering) te zoeken voor het verdiepen van de bodem.

Het Rijk is hiertoe ook bereid. Zij denken dan aan meekoppelkansen met wegeaanleg, dijkversterkingen en peilbesluitmaatregelen. Voorbeelden daarvan zijn nu vooral te vinden in het Markermeer-IJmeer.

Nog afgezien van het feit dat het Rijk geen financiële toezeggingen wenst te doen lijken de meekoppelkansen met rijksprojecten in ons deel van het Gooimeer niet groot.

Ondanks dat het Ministerie zich wel verantwoordelijk acht voor het veilig bevaarbaar houden van de vaargeulen voor de beroepsvaart, wil men het voorstel van de watersportorganisaties om vaargeulen te verbreden (en te verdiepen) niet meefinancieren. En.....dat zou juist bijdragen aan de veiligheid van recreatie- en beroepsvaart.

In de notitie “Waterplanten Gooien Eemmeer in Huizen en Blaricum, maaien en verdiepen” geeft Rink Jan Slotema de maaiwensen en verdiepingswensen weer, zoals geïnventariseerd bij de Huizer watersportverenigingen AVOH, Gooierhaven, Surfclub Gooimeer en de stichting Huizer Bidders. Hier worden een zestal wenselijke locaties voor verdieping in het Gooimeer aangegeven en twee in het Eemmeer.

In 2016 en 2017 zijn deze “verdiepingswensen” ingebracht bij de coöperatie Gastvrije Randmeren, omdat er toen voornemens waren tot verdiepingen. Toen heeft de coöperatie gekozen voor andere gebieden in de Randmeren.

Verdiepingen maar ook verdergaand maaien dan de huidige handreiking waterplanten maaibeheer vraagt samenwerking van watersportorganisaties en overheden met natuur- en milieuorganisaties. Zij zijn via de Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk vertegenwoordigd bij het Regionaal Aanbod en tekenen de Samenwerkingsovereenkomst.

Als watersport- en natuurorganisaties én gemeenten(n) geen verbond smeden wordt het lastig om bij het ministerie meer ruimte in regelgeving en financiering te bevechten.

Bij verdieping is het de vraag of de grondsoort zich leent voor zandwinning of dat er moet worden gebaggerd. Dat laatste brengt hoge kosten met zich mee.

Meekoppelkansen kunnen worden gezocht in het gebruiken van de grond voor de vorming van eilanden voor recreatief gebruik of natuurcompensatie.

1.3 Bestuur en organisatie

Gedeputeerde Cees Loggen van de provincie Noord-Holland is dé bestuurlijke trekker van de aanpak van de waterplantenproblematiek. Hij zet zich enorm in en heeft het initiatief genomen om in maart 2018 namens de Regio (provincies, gemeenten, watersport- en natuurorganisaties) het Regionaal Aanbod te doen aan het ministerie van Infrastructuur en Water.

De voorgenomen samenwerking wordt bestendigd in een (nog te tekenen) Samenwerkingsovereenkomst waterplanten in het zuidelijk IJsselmeergebied.

Hierin komen de partijen onder meer overeen:

- ✓ Gezamenlijk de komende 5 jaar een structurele oplossing te zoeken voor de waterplantenproblematiek in het zuidelijk IJsselmeergebied waarbij de belangen van natuur en waterrecreatie in balans zijn.
- ✓ Het als een gezamenlijke opdracht te zien om voor de langere termijn een concreet plan te ontwikkelen, waarbij de balans tussen natuur en waterrecreatie geborgd is. Vertrekpunt is te komen tot een plan voor het (op specifieke plekken) verdiepen van de bodem en de benodigde financiering hiervoor op te zoeken.
- ✓ Zich in te spannen om meekoppelkansen (realisatiemogelijkheden inclusief financiering) te zoeken voor het hiervoor genoemde verdiepen van de bodem.
- ✓ Een werkgroep Waterplanten zuidelijk IJsselmeergebied op te richten om samen te werken aan de korte en lange termijnoplossingen onder meer door gezamenlijke communicatie en praktijkonderzoek.

Deze ambtelijke werkgroep, onder voorzitterschap van de provincie Noord-Holland heeft als doel: "het vinden en vormgeven van een structurele oplossing voor de waterplantenproblematiek in het zuidelijke deel van het IJsselmeergebied, waar de waterrecreatiesector last van heeft, in balans met de natuurbelangen in het gebied en de functie van waterplanten voor de waterkwaliteit".

Toetsing van de haalbaarheid van voorstellen alvorens ze aan betrokken bestuurders worden voorgesteld lijkt een belangrijke taak van de werkgroep, waar alle partijen die de samenwerkingsovereenkomst tekenen (ambtelijk) aan deelnemen.

Het is de bedoeling dat de samenwerkingsovereenkomst wordt getekend door:

- de Minister van Verkeer en Waterstaat,
- de colleges van Gedeputeerde Staten van Noord- Holland en Flevoland,
- De dagelijkse besturen van:
 - de Coöperatie Gastvrije Randmeren
 - het Watersportverbond
 - de HISWA Vereniging
 - Sportvisserij Nederland
 - Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk!
 - Nederlandse Vereniging van Toerzeilers
 - mede namens Netwerk Waterrecreatie en
 - de colleges van B&W van de gemeente Almere en Hoorn

Voorwaarde voor ondertekenen is het leveren van een ambtelijke medewerker voor de werkgroep. Daarom ondertekenen alleen de gemeenten Hoorn en Almere en het Dagelijks Bestuur van de Coöperatie namens alle andere betrokken gemeenten.

→ Overigens een merkwaardige voorwaarde bij een bestuurlijke overeenkomst.

Als er door de Coöperatie getekend wordt, waar om praktische redenen wel iets voor te zeggen valt, zouden de leden van het Algemeen Bestuur moeten tekenen.

Niet alleen vanwege de democratische legitimatie maar ook vanwege bestuurlijk draagvlak. Immers als een gemeente een overeenkomst tekent in een algemeen bestuur moet er een collegebesluit worden genomen. Het college is daarmee inhoudelijk betrokken en zal ook de Raad informeren.

De ambtelijke werkgroep valt bestuurlijk onder de Stuurgroep IJsselmeer-Markermeer (ecologische invalshoek) of het Bestuurlijk Platform IJsselmeergebied van de Agenda IJsselmeergebied 2015 (breder).

Stuurgroep en Bestuurlijk Platform bestaan uit: de Rijksoverheid, de provincies Flevoland en Noord-Holland, de gemeente Hoorn (namens Noord-Hollandse gemeenten), de gemeente Lelystad (namens Flevolandse gemeenten) en het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (namens waterschappen).

Invloed en sturing vanuit het lokale bestuur kan eigenlijk alleen plaatsvinden via het lidmaatschap van de Coöperatie Gastvrije Randmeren. De verdiensten van de Coöperatie Gastvrije Randmeren voor de aanpak van de waterplanten problematiek zijn groot. Ambtelijk hebben zij een voortrekkersrol vervuld: de problematiek geagendeerd, acties geïnitieerd en gecoördineerd.

Politieke sturing (als leden) in het algemeen bestuur is lastig. Dat is geen verwijt, want ook moeilijk te realiseren via een algemeen bestuur van een uitvoeringsorganisatie. Bijvoorbeeld over de afwijzing in 2016 en 2017 van de verdiepingswensen van de Huizer watersportverenigingen en de keuze voor andere gebieden lijkt het algemeen bestuur niet te zijn betrokken, terwijl het hier wel om politieke keuzes gaat.

Het belang van de Coöperatie Gastvrije Randmeren staat niet ter discussie. Zij doen er wel goed aan om een meer decentrale manier van werken mogelijk te maken.

Het initiatief van de recreatieondernemers Randmeren is ook een voorbeeld van de behoefte aan meer ruimte voor plaatselijke initiatieven.

Gemeentebestuurders kunnen niet onderhandelen met ambtelijke werkgroepen of organisaties. Gedeputeerde Cees Loggen, die zich zeer inspant om duurzame oplossingen voor de waterplantenproblematiek naderbij te brengen, is wel aanspreekbaar voor gemeentebestuurders. In het Markermeer-IJmeer heeft hij met de gemeentebesturen van Hoorn en Edam - Volendam een maaiplan ontwikkeld, door provincie en gemeenten gefinancierd. De provincie communiceert met de betrokken gemeenten in de Randmeren via de Coöperatie Gastvrije Randmeren.

→ De gedeputeerde staat echter open voor contacten met gemeentebestuurders over deze problematiek. Hij wil altijd “meedenken” over een pilot en als de gemeente zelf geld op tafel legt, is provinciale cofinanciering bespreekbaar.

Deel 2: Het aanvalsplan

2.1 Advies voor een aanvalsplan

De gemeente Huizen zou samen met Blaricum en Gooise Meren zelf een gebiedsgericht project voor het deel van het Gooimeer oostelijk van de vaargeul moeten beginnen.

Dat is niet niks, want ons aanmelden voor een pilot en dan hopen dat het bestuur van de Coöperatie Gastvrije Randmeren en de ambtelijke werkgroep Waterplanten zuidelijk IJsselmeergebied dat overnemen is veel gemakkelijker. Gemakkelijker maar ook met minder betrokkenheid en sturing door de lokale politiek.

Het project “Benutten kansen waterplanten Gooimeer Oost” zou een belangrijk project van de Kustvisie kunnen worden. De wethouder Kustvisie zou dit bestuurlijk moeten trekken met de wethouder, die in het bestuur van de Coöperatie Gastvrije Randmeren deelneemt, als tweede projectwethouder. Over opzet, richting en voortgang van het project adviseer ik om nauw contact te zoeken en te houden met de gedeputeerde die hiervoor verantwoordelijk is, Cees Loggen.

Uitvoering en ondersteuning door de Coöperatie Gastvrije Randmeren en de ambtelijke werkgroep is van belang, **maar** de gemeente zou het initiatief moeten nemen. Niet alleen vragen wat werkgroep en coöperatie voor het project kunnen betekenen maar ook de voortgang van de toetsing en besluitvorming intensief volgen en waar nodig lobby voor voeren.

De problemen waar je tegen aanloopt (financiën en regelgeving), zal je op het niveau van ons project moeten oplossen.

De coöperatie zal vergunningsprocedures voor onze pilot voeren en de ambtelijke werkgroep de problemen en oplossingen voor ons project bespreken. En dus niet in zijn algemeenheid onderzoeken of er ruimte in regelgeving of meer financiën kunnen komen. Nu toegespitst op ons project.

Ons plan zal mogelijk niet helemaal kunnen worden uitgevoerd en misschien wel helemaal niet. Maar je beijvert je zelf vanuit het lokale bestuur voor een plan voor ons deel van het Gooimeer.

2.2 Structuur en vorm volgt initiatief

‘Een andere aanpak’

Overheidsinitiatieven willen nog wel eens vertragen of niet van de grond komen omdat het eerst vooral over de structuur en de financiering gaat.

Vaak gaat het dan over:

Komt er een stuurgroep?

Welke organisaties vaardigen een vertegenwoordiger af? Hoe vindt de besluitvorming plaats?

Komt er een onafhankelijke voorzitter? Wie betaalt wat aan de organisatie kosten en waarom niet meer of minder? Hoe vaak wordt er vergaderd? Arbitrage bij onoverkoombare meningsverschillen enz..

Ik stel voor om dit project anders aan te pakken:

De gemeente Huizen houdt zelf de regie en nodigt partijen die mee- en samen willen werken uit.

De gemeente Huizen wil samenwerken met Blaricum en Gooise Meren. Zij worden uitgenodigd om initiatieven te ondersteunen en gesprekken met de provincie te voeren. Als één van de gemeenten geen belang heeft of een ander standpunt, dan doen ze op dat onderdeel niet of anders mee.

Vertegenwoordigers van watersport- en natuurorganisaties kunnen veel kennis en ervaring inbrengen voor ons project. Vooral op lokaal niveau maar ook hun landelijke organisaties. Ook omdat zij vertegenwoordigd zijn in de ambtelijke werkgroep Waterplanten zuidelijk IJsselmeergebied. Maar dat betekent niet dat iedereen alle vergaderingen bijwoont ongeacht het belang van zijn/haar inbreng.

Geef zelf als gemeente aan wie je er op welk moment bij wilt hebben en vooral wat ze kunnen bijdragen aan de voortgang/ realisering van ons project.

Draagvlak organiseren je niet door van iedere organisatie aan iedere vergadering een vertegenwoordiger te laten deelnemen.

Voor draagvlak moet je daarop gerichte activiteiten organiseren.

De urgentie van het belang van een offensieve aanpak van de waterplantenproblematiek is voldoende geagendeerd. Het gaat nu om concrete bijdragen aan het project.

2.3 Organisatie van de aanval

Intern zou u een "aanvalsteam" (u begrijpt dat ik het woord *taskforce* probeer te vermijden) kunnen samenstellen met

- de wethouder Kustvisie als voorzitter
- de wethouder AB lid coöperatie Gastvrije Randmeren als plv.. voorzitter
- een beleidsadviseur (Lizy)
- een communicatieadviseur (Michel) → comm
- een ambtelijk coördinator op directieniveau. (Johan)

Dit team gaat aan de slag om de "contouren" van een project te formuleren en daarover te overleggen met de lokale betrokken partijen en de landelijke vertegenwoordigers van watersport - en natuurorganisaties.

Waarbij met name de vraag is wat zij kunnen betekenen voor dit project.

De Coöperatie Gastvrije Randmeren zal ook worden gevraagd wat zij onze gemeente(n) kan bieden voor bevordering en realisering van ons project. Zij kunnen daar een hele belangrijke rol in spelen.

Over die "contouren" wordt bestuurlijk overlegd met de Provincie.

Overleg en afstemming met de Provincie is van belang. Een lobby richting rijk bijvoorbeeld, zal altijd via en met de Provincie gevoerd moeten worden. Voor de start van dit aanvalsteam adviseer ik in deze verkennende fase nog niet met een begroting te werken. Dat geldt alleen voor deze eerste fase.

Op grond van de contouren kan de inzet van mensen en middelen voor de volgende fase worden begroot. Dan kan ook - naar gelang hun belang - de bijdrage (zowel in geld als menskracht) van de gemeenten Blaricum en Gooise Meren worden vastgesteld en kan worden onderhandeld over medefinanciering door Rijk, Provincie en Coöperatie. Het ligt voor de hand dat de bijdrage van de Coöperatie in “natura” is.

Voorkomen zou moeten worden dat in deze beginfase kosten van inhuur van externe deskundigen worden gemaakt.

Provincie, Coöperatie gastvrije Randmeren en de landelijk betrokken organisaties kunnen worden gevraagd deskundigheid te leveren.

Ook de lokale betrokken organisaties kunnen deskundigheid leveren en mogelijk vrijwilligers. Een (gepensioneerde) weg- en waterbouwer met ervaring met grote projecten zou veel voor dit project kunnen betekenen.

Het is aan het gemeentelijk “**sleurteam**” (nog een mooier synoniem voor taskforce) om te beoordelen wie en wat men in deze fase bij het project wil betrekken.

Mensen moeten niet voor de “fun” of de eer betrokken worden. Het gaat om het resultaat.

2.4 Aanvalsplan in twee delen.

Het project zou uit verdiepen én maaien, kunnen bestaan.

Verdiepen

De notitie “Waterplanten Gooi- en Eemmeer in Huizen en Blaricum van Rink Jan Slotema bevat een inventarisatie van maai- en verdiepingswensen van de Huizer watersportverenigingen en de stichting Huizer Botters. Hierin worden een viertal locaties genoemd in het Gooimeer en twee in het Eemmeer, waarvan verdieping - vanuit de watersportmogelijkheden - gewenst is.

Ik zou deze locaties als vertrekpunt voor het project nemen. Zoek uit welke van deze locaties kansrijk zijn.

- In welke is de markt geïnteresseerd?
- Welke bieden meekoppelkansen voor recreatie en/of natuur?
- Voor welke locaties is draagvlak bij betrokken partijen?
- Waar liggen de knelpunten in de regelgeving?
- Waar liggen mogelijkheden en wat zijn knelpunten voor financiering?

→ Uiteraard moeten de watersportorganisaties en de natuurorganisaties (verenigd in Blauwe Hart Natuurlijk) hierbij worden betrokken.

→ Zowel bij deze zoektocht als het latere traject kan de Coöperatie Gastvrije Randmeren goede diensten bewijzen.

Maaien

Gezien de toename van het probleem zijn de watersportorganisaties van mening dat er meer en vaker gemaaid moet worden. De stichting Maaien Waterplanten Gooimeer adviseert ook aanpassing van de handreiking maaien. Er zou eerder dan 1 juni begonnen moeten worden met maaien, de te maaien oppervlakte zou moeten toenemen van 10 tot 20%, in gebieden zonder kranwier zou men tot 10 cm boven de waterbodem willen maaien en vaker dan 1 x maaien zou moeten worden toegestaan.

Ook zou men willen experimenteren met bodemberoeren (harken) en stimulering van kranwieren.

In het kader van dit project zou met de stichting Maaien Waterplanten Gooimeer en de watersport - en natuurorganisaties een maaiplan moeten worden opgesteld, waarvoor bij lokale partijen draagvlak is en wat de stichting zou kunnen uitvoeren.

Voor natuurorganisaties is het van belang dat de verhouding tussen natuur en recreatie in balans blijft. Je zou overleg kunnen (moeten) voeren en overeenstemming bereiken over een totaalplaatje. Een totaalplaatje met deels verdiepingen, deels dieper en vaker maaien en deels ongemoeid laten van de waterplanten (zoning). Grond die vrijkomt bij verdiepen zou voor natuurontwikkeling (compensatie) en recreatieve ontwikkelingen kunnen worden benut.

Afwijking van de handreiking maaien en aanvullende financiering zal bepleit moeten worden bij Provincie en Rijk.

De Coöperatie Gastvrije Randmeren zal daarin een belangrijke rol spelen. Naast de bijdrage voor de Coöperatie (die voor meer diensten dan het maaien wordt verstrekt) van € 21.000,- wordt er door de gemeente € 7.500,- extra voor maaien en dit jaar € 5.000,- voor de geul van de Aanloophaven verstrekt. Dit bedrag zou in ieder geval (deels) voor het nieuwe maaiplan kunnen worden ingezet. Een uitgebreider maaiplan zal vooreerst nog nodig zijn. Op termijn kan het aanvullend aan het verdiepingsplan worden ingericht.

2.5 Rol college en raad

Het project bestaat uit 3 fases.

1. Deze eerste fase, de aanjaagfase biedt u en de Raad nog weinig zekerheid en vraagt een buitengewone grote bestuurlijke en ambtelijke inzet.
2. De tweede fase is een voorbereidende fase waarvoor medefinanciering wordt gezocht en de kosten van de ambtelijke en andere inzet worden begroot. Dat kan in relatie tot de uitkomsten van de eerste fase voor u aanleiding zijn, om het project wel of niet te continueren.
3. De derde fase is de fase waarop concrete projecten moeten worden uitgewerkt en gefinancierd. Bij provincie en rijk zult u daarvoor medefinanciering moeten verkrijgen, maar ook zelf moeten bijdragen. Dat is ook een moment waarop u de Raad kunt voorstellen om niet verder te gaan.

Het zou jammer zijn als dit project niet (deels) zou slagen, maar u kunt dan in ieder geval verantwoorden dat u zich tot het uiterste hebt ingespannen om van het probleem van de waterplanten een kans te maken.

Als het wel lukt wenkt het perspectief van een Gooimeer met ruimere watersportmogelijkheden en een paar mooie eilanden voor recreatie en natuur.

→ Je moet hier als college prioriteit aan willen geven. De collega die dit bestuurlijk gaat trekken moet daar tijd voor kunnen vrijmaken.

→ Ook ambtelijk vraagt het in de eerste fase inzet die minder aan andere prioriteiten kan worden besteed.

Maak gebruik van uw nieuwe burgemeester

Met Niek Meijer krijgt u een burgemeester die niet alleen ruime bestuurlijke ervaring heeft. Hij heeft ook ervaring met ingewikkelde besluitvormingstrajecten en een groot bestuurlijk netwerk. Maak daar gebruik van. Hij kan deuren openen in Haarlem en Den Haag.

Communicatie

Het moet niet alleen voor de Raad, maar ook voor onze inwoners zichtbaar zijn hoe de gemeente Huizen zich inspant om van problemen met waterplanten kansen te maken.

De communicatie hierover vraagt veel aandacht. De positieve stappen vooruit moeten worden gemarkeerd en de zegeningen (hoe klein misschien ook) geteld. De ervaringen in Hoorn hebben geleerd dat de beeldvorming over de onbereikbaarheid van Hoorn door waterplanten bij watersporters hardnekkig is. Terwijl door alle inspanningen deze bereikbaarheid sterk is verbeterd, blijft bij velen het oude beeld (van onbereikbaarheid) bestaan.

Rol van de Raad

De raad van Huizen toont een grote betrokkenheid bij de waterplantenproblematiek. Er is in de afgelopen jaren regelmatig informatie over gedeeld door het college en er zijn meerdere raadvragen over gesteld. Bijna alle fracties besteden hier aandacht aan in de verkiezingsprogramma's 2018 - 2021. In de provinciale verkiezingsprogramma's voor de periode 2019 – 2023 besteden slechts drie van de dertien partijen aandacht aan de waterplantenproblematiek (zie ook bijlage).

Zoals ik het college aanraad om de weg naar het college van GS actiever te bewandelen, wil ik ook de gemeenteraadsfracties adviseren contact te zoeken met hun Statenfracties en hun te informeren over de problemen en aanpak in het Gooimeer.

Naast drie belangrijke besluitvormingsmomenten ga ik ervan uit dat het college de Raad meeneemt in haar offensievere benadering van de waterplantenproblematiek. Deze drie momenten zijn de reactie van B en W op dit advies (een offensievere aanpak) en vervolgens de besluitvorming voorafgaand aan de tweede en derde fase (voorbereiding en concretisering). Uw Raad heeft daarbij de vrijheid om politieke keuzes te maken. Alle fracties vinden aandacht voor de problematiek van belang. Dat betekent niet dat je het er mee eens hoeft te zijn dat er zo zwaar op wordt ingezet. Ook kan het zijn dat fracties de kosten van de tweede of derde fase toch te hoog vinden worden ten opzichte van andere prioriteiten. Anderen zullen wel veel gewicht aan een aanvalsplan waterplanten willen geven.

Maar wat er ook uit komt je maakt als lokale politiek wel keuzes, die je kunt verantwoorden en uitleggen aan de inwoners.

BIJLAGE

Overzicht documenten waterplanten

- Mededeling van Wethouder Roland Boom namens het college van B&W Huizen aan: de leden van de gemeenteraad, betreft: Actiepunt Kustvisie:
Verkenning duurzame oplossingen aanpak waterplantenoverlast, 2 juli 2019.
Aankondiging start en belang van deze verkenning.
- Brief van Platform Waterrecreatie, Sportvisserij Nederland, HISWA, Watersportverbond en Coöperatie Gastvrije Randmeren aan de Minister van Infrastructuur en Milieu, betreft:
Waterplantenoverlast, Bilthoven, 18 januari 2017.
- Antwoord van de minister I&M aan watersportorganisaties n.a.v. bovenstaande brief, betreft, **Aanwezigheid van waterplanten in de Randmeren**, 3 maart 2017 In de *brief wordt aangegeven dat de minister niet voornemens is om het maaien van waterplanten mee te financieren.*
- Brief van het college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (directeur Drs. ING. D.L.M. Slangen) betreft:
Regionaal aanbod waterplanten zuidelijk IJsselmeergebied, 29 maart 2019.
Namens de regio, bestaande uit provincies, gemeenten, watersport- en natuurorganisaties heeft de Provincie Noord-Holland dit aanbod aan het Ministerie gedaan.
- Brief Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland, betreft: **Regionaal aanbod waterplanten zuidelijk IJsselmeergebied**, 26 juni 2018.
- **Samenwerkingsovereenkomst waterplanten in het zuidelijk IJsselmeergebied (SOK)** tussen minister, provincies, gemeenten en de dagelijks besturen van de Coöperatie Gastvrije Randmeren, Watersportverbond, HISWA, Sportvisserij Nederland, Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk en Toerzeilers.
- **Opzet werkgroep waterplanten zuidelijk IJsselmeergebied**, Provincie Noord-Holland, versie juni 2019.
Betreft de in de samenwerkingsovereenkomst bedoelde ambtelijke werkgroep.
- **Waterplanten Gooi- en Eemmeer in Huizen en Blaricum: maaien en verdiepen**, Inventarisatie wensen van de drie Huizer Watersportverenigingen AVOH, Gooierhaven en Surfclub Gooimeer en van de stichting Huizer Botters: Door Jan Rink Slotema, 9 maart 2018.
- Brief aan Coöperatie Gastvrije Randmeren, betreft: **Overlast waterplanten in het Gooimeer**, van de wethouders van Naarden, Blaricum en Huizen, 1 september 2015.
Wethouder Pas vraagt mee namens collega's van Blaricum en Naarden meer aandacht voor het probleem van de waterplanten op provinciaal- en rijksniveau.
- Intern memo van wethouder Gerrit Pas aan de Commissie Fysiek Domein, betreft: **Aanpak waterplantenoverlast Zuidelijk IJsselmeergebied**, 18 januari 2018.
- Intern memo van wethouder Gerrit Pas aan de Commissie Fysiek Domein, betreft: **Vervolg aanpak waterplantenoverlast Zuidelijk IJsselmeergebied**, 12 april 2018.

- Mededeling van wethouder Marlous Verbeek aan de leden van de commissie Fysiek Domein, betreft: **Maaien waterplanten 2018**, 21 juni 2018.
- **Resultaten Waterplantenkartering 2018**, door RWS
- Mededeling van wethouder Marlous Verbeek aan de leden van de commissie Fysiek Domein, betreft: **Aanpak waterplantenoverlast in het Gooimeer in 2019**, 21 mei 2019.
- Uit: maandblad "Zeilen", mei 2013, **Maaien blijkt oplossing, ook op de lange termijn**.
- De provincies Noord-Holland, Flevoland en Rijkswaterstaat hebben de **app en website 'Waterplantmelder'** gelanceerd. Zie www.waterrecreatienederland.nl
- Notitie **Waterplanten in de provinciale en gemeentelijke verkiezingsprogramma's**, Sicko Heldoorn, Huizen, september 2019.
- **Te verwachten overlast water planten IJsselmeergebied**, Op basis van brieven, rapporten en onderzoekgegevens, Reinier Steensma, WATERRECREATIE ADVIES BV, Lelystad, augustus 2017.
Op verzoek van jachthavens in het IJsselmeergebied is dit rapport tot stand gekomen. Het is gefinancierd via crowdfunding.
- Presentatie **Maaien waterplanten Gooimeer**, door Kees Kooijman, voorzitter van de stichting Maaien Waterplanten Randmeren, op 23 september 2019 in Volendam.
- **Verslag Maaiseizoen 2019**, stichting Maaien Waterplanten Randmeren.
- **Handreiking Waterplanten Maai-beheer**, Aanwijzingen voor het maaien van waterplanten in rijkswateren ten behoeve van recreatie, RijkswaterStaat IJsselmeergebied, 20 april 2012.
- **Verbeteren Maai-beheer Randmeren/Eemmeer**, door HaskoningDHV Nederland B.V. Water, in opdracht van Recreatieondernemers Randmeren (*rondom Spakenburg*), 10 december 2018.
- Rapport Universiteit van Amsterdam, **(Ondergedoken) waterplanten in het Markermeer: vragen en feiten (FAQ), Concept**, door J. Arie Vonk, Michiel J.J.M. Verhofstad en Harm G. van der Geest, Department of Freshwater and Marine Ecology (FAME), Instituut voor Biodiversiteit and Ecosysteem Dynamica (IBED), Universiteit van Amsterdam (UvA).

Overzicht gesprekken

1. Ambtelijk vooroverleg Provincie Noord-Holland – 27 augustus 2019

Provincie Noord-Holland

Mevr. A. Ooms en mevr. S. van Noord- *beleidsadviseurs en programmteam Waterrecreatie*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn – *burgemeester*

Mevr. L. Mercx – *beleidsadviseur maatschappelijke zaken*

2. Gemeente Blaricum – 2 september 2019

Gemeente Blaricum

Dhr. G. Knoops – *wethouder*

Mevr. S. Ooijevaar – *beleidsadviseur*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn

Mevr. L. Mercx

3. Coöperatie Gastvrije Randmeren – 5 september 2019

Coöperatie Gastvrije Randmeren

Mevr. R. Braam – *directeur*

Dhr. E.J. de Jong - *wethouder Zeewolde en voorzitter Dagelijks Bestuur Coöperatie*

Stichting Waterplanten Maaien Randmeren

Dhr. K. Kooiman – *voorzitter*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn

Mevr. L. Mercx

4. HISWA Vereniging – 10 september 2019

HISWA Vereniging

Mevr. G. Krijger – *regional public affairs*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn

Mevr. L. Mercx

5. OKRA Landschapsarchitecten– 12 september 2019

Coöperatie Gastvrije Randmeren

Dhr. W. Voogd – *directeur en landschapsontwerper*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn

Mevr. L. Mercx

6. **Vertegenwoordigers van watersportorganisaties in Huizen – 12 september 2019**

Huizer watersportorganisaties

Watersportvereniging Gooierhaven: R.J. Slotema – *voorzitter en tevens lid regioteam*

Randmeren van Koninklijke Nederlandse Watersport Verbond

Watersportvereniging AVOH: Dhr. J. van Lochem – *oud voorzitter*

Dhr. K. Torenstra – *huidig voorzitter*

Surfclub Gooimeer: Dhr. H. Borremans – *voorzitter*

Dhr. R. Knecht - *bestuurslid evenementen*

Botterstichting Huizen: Dhr. F. Kolk – *secretaris*

Stichting Vaarkracht: Mevr. N. van Gorp – *Buurtcoördinator voor brug over de Aanloophaven*

Dhr. R. van Ginsbergen - *vrijwilliger*

Plaatselijke commissie KNRM - Dhr. A. Vink - *voorzitter*

Stichting Waterplanten Maaien Randmeren – Dhr. K. Kooiman - *voorzitter*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn

Mevr. L. Mercx

7. **Netwerk Waterrecreatie / Nederlandse Toerzeilers – 18 september 2019**

NWR / Nederlandse Toerzeilers

Dhr. Drs. J. Pronk – *voorzitter commissie vaarbelangen*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn

Mevr. L. Mercx

8. **Gemeente Gooise Meren – 18 september 2019**

Gemeente Gooise Meren

Dhr. A. Luiten – *wethouder*

Dhr. G. Barendregt – *beleidsadviseur*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn

9. **Gemeente Almere (telefonisch) – 24 september 2019**

Gemeente Almere

Mevr. H. van Garderen – *wethouder*

Dhr. Ir. J.J. van Dijke - *beleidsadviseur*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn

Mevr. L. Mercx

10. Bestuurlijk overleg Provincie Noord-Holland – 26 september 2019

Provincie Noord-Holland

Dhr. C. Loggen – *Gedeputeerde*

Mevr. A. Ooms – *beleidsadviseur en programmteam Waterrecreatie*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn

Dhr. J.P. Cnossen – *Loco-gemeentesecretaris*

11. Gemeente Hoorn (telefonisch) – 14 oktober 2019

Gemeente Hoorn

Dhr. B. Tap - *wethouder*

Dhr. B. Haring - *beleidsadviseur*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn

Mevr. L. Mercx

12. Koninklijk Nederlandse Watersport Verbond – 14 oktober 2019

Watersportverbond

Dhr. R. Geertzen – *Verenigingsonderdeel: Vereniging en Recreatieve Sport*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn

Mevr. L. Mercx

13. KWS Infra – 21 september 2019

KWS Infra

Dhr. J.P. de Boer - *directeur*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn

14. Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk – 23 september 2019

Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk

Mevr. F. Fleischer – *programma manager*

Gemeente Huizen

Dhr. S. Heldoorn